

A CAC mágnesszalag, mint a retrospektív irodalomkutatás eszköze

A dán Országos Műszaki Könyvtár megrendelte és témafigyelési célokra előfizetők részére használja fel a Chemical Abstracts Condensates /CAC/ mágnesszalagos szolgáltatást. Üzemszerű, rendszeres, figyelőszolgálati munkája mellett többször találkozott olyan felhasználói igényvel, amely retrospektív keresést kért. Ez igényeket visszautasították, ellenben a gazdasági tényezők kivizsgálására kutatást indítottak.

A kutatást - egyszeri ingyenes szolgáltatás ígéretével - dán szaklapokban hirdették meg. A felszólításra 50 kérdés érkezett. Az ezekhez kialakított kereső kérdésekre első lépésben két füzet anyagán próbafuttatást végeztek, és ennek eredményét figyelembe véve, módosították a kérdést. Második lépésben ezekkel a lehetőség szerint már optimálisan kialakított kérdésekkel hajtottak végre retrospektív keresést egy év anyagának bevonásával.

A kalkuláció szerint egy kérdésre ebben az esetben 80 % keresési önköltség jut /1971-ben/. Figyelembe kell venni azonban a következő - költségcsökkentő - tényezőket:

- egyszerre 50 kérdésre kerestek párhuzamosan, ez mintegy 10-szerese a konkrét igényeknek havonta egyszer végzett retrospektív keresésnél;
- a kérdéseket előzetesen próbafuttatással optimalták;
- a fenti önköltség nem tartalmazza a kérdések kialakításához szükséges és igen jelentős szakértői munka ellenértékét;
- a keresést csak egy év anyagán végezték el.

Az eredmények alapján az a véleményük alakult ki, hogy a CAC volumenű szolgáltatások alkalmatlanok retrospektív keresési célokra, mind gazdaságossági, mind technikai szempontból /ugyanis egy-egy ilyen hatalmas információbázison végzett retrospektív keresés túl sok hivatkozást szolgáltat, ezek időbeni feldolgozása nagy nehézségekbe ütközik/.

A régebbi irodalom áttekintését más úton, az "Annual Review on ..." típusú szemlék útján vélik biztosíthatónak. Ez esetleg a figyelőszolgálat útján rendszeresen kapott anyag összegyűjtésével, gondos szelektálásával és kiadásával történhet meg.

Ugyanakkor azonban, míg a fenti jellegű retrospektív információbázisok kiépítését nem tartják megvalósíthatónak, hangsúlyozzák, hogy a kémiai összetétel, szerkezeti képlet stb. szerinti keresés esetében

viszont mindenképpen szükséges és elkerülhetetlen a nagy adatbázisok kiépítése retrospektív keresés céljaira.

205./Information Storage and Retrieval, 9.k. 4.sz. 1973.ápr. p.201-

Egy új tudomány születése

A cselekedetek nemcsak fontosabbak a szavaknál, hanem legfelsőbb érzelmeinkről is jobban vallanak. Több, igen sikeres könyv témája alapul ezen a feltevésen. E könyvek tárgyát többféleképpen nevezik meg: test-beszéd, kinesia, általában: a nem szavakon alapuló közlések. Tudományos alapjait DARWIN 1872-ben megjelent művére lehet visszavezetni: "Expression of the emotions in man and animals" /Az ember és az állat érzelmeinek kifejezése/, de a téma szélesebb körű tanulmányozására csak az 50-es évek elején került sor. A terület még új, de nagyon sokakat érdekel, pszichológusok, oktatók, nyelvészek kutatják a nem szavakon alapuló közlések elméletének hasznosítását. A könyvtárosoknak a referenz-szolgálatban adhat kulcsot az olvasók viselkedésének tanulmányozásához. Az új tudomány szakirodalmának összeállítása nem könnyű, mert még hiányoznak kialakult tárgyszavai. Ennek ellenére a legfontosabb szakirodalom annotált jegyzékét az érdeklődők megtalálhatják.

/R.Q. Reference Services Division, 11.k. 4.sz. 1972.
p.356-358./

